

Rohkea Käärme

Jaana Tolonen

Rohkea käärme

teksti 2019 © Jaana Tolonen
kansikuva 2019 © Veera Parviainen

Nuori rantakäärme kiemurtelee alakuloisena suuren kiven varjopuolella. Hänen vatsansa on kipeä. Hän nousee koivun kyljessä olevan mustan pakurikäpäsien päänlehdelle makaamaan. Käärme itkee lohduttomasti, ei vatsakivun vuoksi, vaan miettien murheissaan epäonnista elämäänsä. Käärmeen valkoisten poskien yli vierii suuria kimmeltäviä kyyneliä.

”En tajua, miksi olen tällainen. En halua olla minä. Olen niin yksinäinen. Kukaan ei kysy koulupäivän jälkeen, että ”voitko olla”? Ei kutsuta synttäreille. Välitunneilla katselen sivusta muiden leikkejä. Istun yksin ruokalassa vailla juttuseuraa. Ja aina, kuten tänäänkin, jäin pariijonossa ilman paria.”

Sattumalta tämän murheen kuulevat metsänvartijaneidot, jotka ovat juuri nousemassa vedestä rannalle. Jokaisen auringonlaskun langettaman kuusipuun varjon välistä nousee vaalea neito. Heidän pitkät kukikkaat hiuksensa ja laahuksensa kelluvat veden pinnalla.

Neidot kuulevat kuinka nuori rantakäärme jatkaa surullisena:

”Tuntuu tosi pahalta, tylsältä ja yksinäiseltä. Minä vain katoan muiden näkökentästä. Ikään kuin minua ei olisi olemassakaan. Siis ihan sama, jos vain lakkaisin olemasta. Kukaan ei kuitenkaan huomaisi.”

Nyt neidot huolestuvat todenteolla. On päivänselvää, että tänä iltana heidän tehtävänä on ehdottomasti auttaa tuota nuorta rantakäärmettä.

Rantakäärme puhuu lohduttomana itsekseen:

”Jos yritän jutella tai tehdä muiden mukana jotain, niin aina epäonnistun. Olen huomannut, että paras on olla yrittämättä. Säästän itseäni epäonnistumisilta, koska teenpä miten päin tahansa, niin aina tulen kuitenkin torjutuksi. Siksi jättäydyn vapaaehtoisesti kaveriporukan ulkopuolelle. Kaikki muut ovat paljon rohkeampia kuin minä.”

Rantakäärmeen vatsaa kivittää yhä kovempaa. Neidot tulevat rantakäärmeen luokse ja kysyvät: ”Mikä hätänä, ystävä?”

Päivisin metsänvartijaneidot asuvat järvessä vesikasvien seassa. Hiuksiin heille on kietoutunut vesileinikkiä, ulpukkaa, järviruokoa ja ahvenvitaa. Metsänhenkinä he nousevat hoitamaan metsää ja luontoa aina öiseen aikaan. Kaikki metsässä asuvat eläimet tuntevat nämä neidot, jotenka rantakäärmeenkin on helppo uskoutua ja kertoa mieltään painavasta painajaisesta. Hänen mielestään kaikki saman ikäiset ovat kaikessa aina paljon parempia, kauniimpia ja rohkeampia.

Rantakäärme tunnustaa ihailevansa kyykäärmettä. Voimakkaan ja rohkean kyyn ulkonäkö on hänen mielestään uljas ja kiiltävänmusta. Tästä syystä rantakäärme haluaisi matkia yksivärisyyttä piilottamalla omat valkoiset poskitäplänsä nokimutaseoksella piiloon.

Hän innostuu jatkamaan itsensä vertailua kyyhyyn:

”Haluaisin olla kuin itsevarma kyy täydellisine sahalaitaselkäkuvioineen. Ajatelkaa, kuinka sen tiheä hengitys kohottaa kuvioita lihaksikkaan selän pinnalla. Samalla se pelästyttäisi kaikki kiusaajani pois.

Kyy on todellinen auringonpalvoja. Lämmössä sen lihakset vetristyvät ja syöty ruoka sulaa nopeammin. Toisin kuin minulla. Nytkin minulla on vatsa kipeä. Syödessä kyyn leuka venyy kuminauhamaisesti saalista suuremmaksi. Toisin kuin minulla.

Jalaton kyy liikkuu ketterästi kiemurtelemalla, ja on taitava kiipeilemään rosoista pintaa pitkin. Se saattaa urheilla itsensä jopa puuhun linnunpesälle. Toisin kuin minä. Kyy on myös hyvä uimari eikä se kalasta. Toisin kuin minä. Siinä olisi unelmieni elämä. Toisin kuin nykyinen raukkamainen elämäni.”

Nuoren käärmeen itsetunto on tyystin kadonnut. Metsänvartijaneitojen mielestä rantakäärme ei näe laisinkaan oman elämänsä hienoutta ja arvokkuutta.

Neidot päättäväisenä: ”Haluamme näyttää sinulle millaista olisi kyyn nahassa eläminen. Se ei ole sen hohdokkaampaa ja arvokkaampaa kuin muidenkaan käärmeiden elämä.

Rantakäärme uhmakkaana: ”Tuotahan en usko.”

Neidot vakuuttavat: ”Olet sokaistunut mieltäsi painavan kurjan tunteen vuoksi. Sinun olisi siis hyvä kokea mitä kyy tuntee ja ajattelee. Saatat näkemäsi ja kokemasi kautta löytää takaisin oman rohkeutesi.”

Metsänvartijaneidot pyytävät rantakäärmettä katsomaan puun pinnalla olevaa pisananmuotoista pihkavalumaa. Neitojen tuoksuvat ja kukikkaat vesikasvihiukset kietovat heidät telttamaiseen piiriin.

Pihkapisara alkaa hehkua punakultaisena ilta-auringossa. Rantakäärme näkee kuinka pihkan sisällä kuvajainen alkaa liikkua. Neidot paljastavat kuvajaisen olevan rantakäärme itse, kyyn olomuodossa. He sulautuvat pihkapisaran sisälle lähemmäksi tapahtumia.

Kuvajaisessa kyy kiemurtelee levottomana. Hän haistelee ilmaa kieltään lipoen ja marmattaa hermostuksissaan:

”Minun täytyy olla kovimmista kovin. Haluan olla kaikista kovin. Olen kovin ja pahin. Pidän huolen, että kenelläkään ei ole kiva olla. Olen suosittu. En ole

yksin, koska minulla on alamaisia, jotka roikkuvat minussa. He tarvitsevat minua kaveriksi tappeluihin ja keksimään kaikenlaisia kieroiluja. Ketäpä muutakaan, koska kukaan ei ole niin kova kuin minä. Jos joku sanoo minulle ei, niin en hyväksy sitä mukaan joukkoon. Ja nyt menen sekoittamaan ja voittamaan rantakäärmeiden kisat. Siitä saan lisää sankarin mainetta ja kunniaa.”

Ennen kuin kuvajaisen kyy kiemurtelee rantakäärmeiden luokse, hän kerää hetkisen vielä olemattomia voimiaan. Kyy on maalannut valkosavella poskiinsa valkoiset pilkut. Naamioinnin ansiosta hän pääsee soluttautumaan rantakäärmeiden luokse ja osallistumaan otteluun.

Leikkimielisessä kiemurteluottelussa on tapana aika-ajoin iskeä tai hieroa hampaita toisen häntään. Se joka saa osuman, on häviöjä. Mutta tämä on sallittua vain rantakäärmeiden kesken, koska he eivät ole myrkyllisiä.

Hetken kisaajien kiemurtelua seurattuaan nuori rantakäärme arvaa, mitä kyyllä on ajatuksenaan tehdä. Häntä esittävä ilkeä kyy aikoo iskeä myrkkyhampaansa tahallaan toisen häntään. Vaarana on, että viattoman ottelijan hännänpää halvaantuu tunnottomaksi.

Vaistomaisesti nuori rantakäärme päättää toimia nopeasti ja heilauttaa häntäänsä niin, että saa siirrettyä kyy:n pään toiseen suuntaan. Näin hän ehtii viime tipassa estämään myrkkyhampaiden iskun.

Kyy liukuu maata pitkin, jolloin hänen valkoiseksi maalatut poskitäplänsä pyyhkiytyvät pois. Nyt kaikki rantakäärmeet huomaavat ottelijan valenaamion. He nousevat yhdessä kyytä vastaan ja häätävät hänet heti pois.

Poistuessaan kyy puolustaa itseään ilkeän ylimielisenä:

”Hähää! Olisit vaan tehnyt sellaisen sisiliskon hännänkatkaisutempun ja luikerrellut kotiisi kasvattamaan uuden hännänpään!”

Tämän kuullessaan rantakäärme ällistyy:

”Kauheaa raukkamaista leveilyä. Onpas hän... olenpas minä ilkeä. Olen kyllä kaunis, mutta pahimmasta päästä kiusaaja. Mielestäni olen tuollaisena kauheampi nynny kuin nyt.”

Rantakäärme ei halua jäädä katselemaan enää piittaamatonta ja tyhmänrohkeaa kyytä, vaan loittonee kuvajaisen kyystä uppoutuen toisaalle pihkapisaran maailmaan.

Kuvajaisessa aika hyppää muutaman vuoden eteenpäin. Nuori rantakäärme löytää matkallaan vanhan käärmeen luodun nahan, jota hän sovittaa huvittuneena ylleen.

Neidot: ”Eikös olekin vaikuttavan ja valtavan kokoinen nahka?”

Rantakäärme nyökkää innoissaan myöntymisen merkiksi.

Neidot paljastavat nuoren rantakäärmeen sovittavan omaa vanhuuden päivillään luovuttamaansa nahkaa.

Rantakäärme on hieman hämillään: ”Miten se on mahdollista?”

Neidot muistuttavat, että he seuraavat yhä pihkapisaran näyttämää ympäristöä. Näkymä tulevaisuuteen saattaa tuntua hurjalle. Neidot kertovat, että lähistöllä asustaa metsän viisain ja vanhin rantakäärme. Hän on yhä uljas, kiiltävä ja mustanahkainen, sekä kiinteän lihaksikas ja voimakas. Hän on pitänyt lihaskuntoaan yllä nostelemalla kiviä. Vanhuksella riittää elämänviisautta, ja mielellään hän jakaa sitä kaikille apua tarvitseville.

Naapurikivikossa asustaa aiemmin rantakäärmeen ihailema kyy. Surullista on, että hän elää yksin erittäin yksinäistä elämää. Vanhemmiten hänen ulkonäkönsä on muuttunut. Hän on väriltään samean musta, nahka on rypistynyt ja löystynyt laihtumisen vuoksi. Luuranko aivan töröttää selkäpuolen nahan alta. Yleensä hän majoittuu pimeässä kiviluolassa, josta hänen käheä äänensä kuuluu hiljaisena ja pelokkaat silmät kiiluvat pistävästi.

Metsänvartijaneidot paljastavat:

”Tästä vanhasta rantakäärmeestä eli sinusta on tullut metsässä arvostettu luonnonyrттispecialisti. Käärmeet suorastaan jonottavat kuullakseen sinulta neuvoja, vaivaan kuin vaivaan.”

Neidot jatkavat:

”Muistatko, missä mahdoitkaan makoilla meidät nähdessäsi ja miksi? Taisi olla vatsa kipeä ja tiesit heti mitä silloin pitää tehdä. Pakurikäävällä makaaminen auttaa tietenkin siihen vaivaan. Lisäksi olet koko ikäsi käynyt ja tulet käymään kylpemässä hetteen kirkkaassa vedessä. Ja miksi? Koska hetteen reunamilla kasvaa salviaa, joita vasten hierot itseäsi antaen luonnonyrттien lääkitä, rauhoittaa mieltäsi ja kipeitä lihaksiasi. Kaiken tuon teet luontaisella vaistollasi ja tiedollasi. Sitä tietoa muilla käärmeillä ei ole.”

Nuori rantakäärme ja neidot hymyilevät, kun taustalla vanha rantakäärme kuuluu iloitsevan: ”Oi, mikä herkkupala tuolla näkyykään. Syön heti tuon lahonneen pölkkypuunrungossa kasvavan osterivinokassienen. Se saa syyläni kaikkoamaan.”

Neidot kääntyvät rantakäärmeen puoleen ja sanovat ylpeinä:

”Toimit kisoissa rohkeasti. Puutuit empimättä huomaamaasi vääryyteen ja puolustit heikompaa. Samalla näit, miltä tuntuu olla sorrettu ja kiusattu, sekä millaista on olla kiusaaja ja pahantekijä. Huomasitko? Mikään ei muuttuisi, vaikka olisit kyy. Et olisi silloinkaan tyytyväinen itseesi. Luota itseesi, ole ylpeydellä oma itsesi, silloin rohkeutesikin vahvistuu. Koulukaverisi kyllä huomaavat ainutlaatuisuutesi, ennemmin tai myöhemmin. Ole elämässäsi utelias ja lumoudu löytämistäsi asioista.”

Rantakäärmeen silmät kirkastuvat metsänvartijaneitojen viisaista sanoista. Neidot huomaavat nuoren rohkaistuneen käärmeen ilmeestä, että hänen olonsa on helpottunut. Hämmennys on tipotiessään, eikä mieli enää matele niin syvällä maassa. Nuori rantakäärme lähtee onnellisena ja melkeinpä tanssahdellen kiemurtelemaan kohti kotikoloa.

Sinä tapahtumarikkaana yönä nuori rantakäärme kasvoi niin paljon, että hän sai elämänsä ensimmäisen kerran luoda vanhan kutistuneen nahkansa pois. Ja heti hänen oli helpompi hengittää, eivätkä vatsakivut enää vaivanneet.

Rohkean pituinen se.